

سەننەری رۆشنبیری و ھونەری قەردەچووغ 2

شەقىئەنەوە

ھەنسكىيەك بۇ مە خمۇور

بەبۇنەرى چەلەي ماتەمینى شەھيدانى كىردى دە تىرۇر يىستىيە كەي شارى مە خمۇور

13 / 5 / 2007

ئامادە كىردى
موھىسىن شوانى

مە خمۇور

2007

پیّناسی کتیّب

ناوی کتیّب : تهقینه‌وه (هەنسکىك بۆ مەخمور)

ئاما‌دە‌کردنی : موسین شوانی

دیزاین و بەرگ : نورالدین عبدالله (ﷺ)

تیراز : 1000 دانه

چاپ : چاپخانەی گول

لە بەریوە بەرایەتى گشتى کتیّبخانە كان ژمارەي سپاردنى (624) سالى (2007) دراوەتى

لەزنجىرە بلاۋڭراوەكانى سەنتەرى رۇشنىيەتى و ھونەرىيى قەره چووغ 2

بەرایى

لە چلهى ماتە مىنى كىرددوھ تىرۇرىستىيە كەى شارى مە خمۇور كە رۆزى 13/5/2007 تىرۇرىستان ئۆتۈمبىلىكى بارھە لگريان لە بەرددەم بارەگارى لقى 23 پارتى ديموكراتى كوردستان و قائەمقامىيەتى قەزاي مە خمۇور تەقاندەوەن كە بۇوە هوی شەھىد و بىرىندار بۇونى دەيان كەس لە پىشەرگە و پوليس و كريكار و خەلگى سەفىل، لەم ياددا ئىمە لە (سەنتەرى رۇشنبىرىي وھونەرىي قەرەچووغ) خوازىيار بۇونى وەك وەفادارىيەك بۇشەھىدانى دەڤەرە كەمان كۆپىكى شىعىرى بەرىيەبەين، بەلام لە بەربارودۇخى ئەمنى نەتوانرا چلهكە لە كاتى خۇيدا بىرىت، بۇيە بەباشمان زانى شىعرەكان لە نامىلىكە يەكدا كۆپكەينە وە بەئومىدى ئەۋەي كە بەشىك لە وئەركەي كە لە سەر شانمانە وەك رۇشنبىرانى مە خمۇور بەرامبەر بە قوربانىياني ئە وکرددوھ نەگرىسى بە جى بگە يەنин، ئەمەش بېيىتەھاندەر يېك بۇئە وە ئاوارېيك لەم شارە بى نازە بىرىتە وە و بەشىك لە خەونى شەھىدە كان بېتە دى وگىانىيان ئاسوودە بېت، پەيامى ئاودانلىرىنە وەش بېت بۇئە و دەستەرەشانەي كە حەزبەگە شەپىدانى شارستانى ناكەن.

دەستەن كارگىيرى سەنتەرى رۇشنبىرىي وھونەرىي قەرەچووغ

2007/7/1 مە خمۇور

لە چەھى شەھيدانى تەقىنەوە تىرۇرستىيەكەي مەخموور

سالار سیامەند

(5/13)

1

(مەخموور)

ئەمرۆ مەخموور

لە ناو تەمى شىوهنىڭىكا

دەزۇو دەزۇو ئەبىيەتەوە

پەلە ھەورىيىكى چىلکنى بىبابانى

بەسەرسەرىيەوە ھاوار ئەكاو

ئەگرمىيىن

ئەمرۆ مەخموور

درەختىيىكى

زەردەھەلگەپاۋى پايىزەو

رەشەبائى

بە ھەناسەي تەنگ و سوارى

سەدە مردووھ کانى نىيۇ تابوت

گەلا گەلا ئەورىيىن

ئەمرۆ مەخۇور
 گپى گرتۇوه
 وەکو تەنۇور
 وەکو ناخى
 دايىكى شەھىدى بى لاشەو
 بى جل وبەرگ و ناسنامە
 گلپە ئەكاو
 ئەيسوتىنى
 ئەمرۆ مەخۇور
 لە بىنازى
 لەوپەر سنۇوري كوردستان
 تىئر تىئر چاوى
 ئەبرېتە بالاى نىشتمان
 سەر بە باسکى مىڭۇو ئەكاو
 سەرخەويىكى تىا ئەشكىنى
 ئەمرۆ مەخۇور
 تورەگە يەكى تۆزاوى
 پر لە هەنسك و حەسرەتەو
 لە سەر زەمینى غورىبەتا راكشاوه
 ھىيىدى ھىيىدى
 چاوى كزى كىزلى ئەبى و

ئەینوقىننىّ

ئەمرۆ مەخمور

پېرەزنيكى كەنفتى

لات و شەرو

ھەر ئەوهندەي نۇو سكەيە كى تىادا ماۋە

بە دىyar لاشەمى

کورە تاقانەي شەھيدى

ھۆن ھۆن

فرمیسکى ئاللىتونى

ئەبارىننىّ

ئەمرۆ مەخمور

ئەسپىكى زامدارو ياخى

دواى ئەنفالەو

ئەوهندەي تىينى تىيا ماۋە

مل بائەداو

قاچ ئەكوتىّ و

ئەحىلىننىّ

ئەمرۆ مەخمور

مەخمورەكەي جاران نى يەو

خۆلّ و خاشاك و

درەخت و

شۆستەو شەقامى سوتاوهو

ئاسمانىشى لى تەنراوه....

2

(فەرەيدون و ھەزار)

ئەمرۆ فەرەيدون و ھەزار

بزەيە كىان بۆ كردىن و

پىيىان و تىن

گيانى ئىمە

بەردهبازى

دەستكەوتە كانى ئىۋەيە

ئىمە دەرۋىن

رۇحمان پەپولەيە كى رەنگىنهو

بەرەو باخى پر لە گۈل و

چوار دەوري گلۆپى ناومالستان بەرىۋەيە

پىيىان و تىن

ئىمە دەرۋىن

ئىتر لە ئەستۆي ئىۋەيە

ئارامى شار

ئايىندهى شەقام و بازار

3

(ابراهيم)

و هستای گهچکار
 کۆتىيکى سپى ياخى بۇ
 لە پەلەى رەش و تۆزازى جەستەئى ئىيمە
 بهناو تونىيلى تارىكى وجودمانا
 تى ئەپەرپى و
 رەنگى جوانى و مىھەبانى و پاكىزەبى
 پى ئەبەخشىن
 بى حەوسەلە
 چاوهپوانى شاگىرى بۇ
 به يە كەوه
 شار بۆيە كەن
 كۆلان كۆلان و بىست بىستى
 ئىستاتىكى
 به فلچەكانى دەستىيانا
 به ھىزى بازويان تەئى كەن
 ھەر چاوهپىبو چاوهپى
 جگەرگۆشە كەى بىيىنى و
 تىئر تىئر لە باوهشى بىگرى
 ئەو رۆيىشت و
 كۆرپەلە ئىي
 سەردەردەينى

جهسته‌ی بابه

تازه ئەنجن ئەنجن بۇوهو

پىرًا ئەگا به زىزېبىي

فاتىحابىيڭ

لە تازىانە كەى بخوتىنى

4

(جەمەد)

ئاي لە قەدەر

لە كۆستى گەورەو گرانى

لە خۆشەويىsti موحەمەد

باوکى ناوى ئەوى ناوه

ھەر لە ژىر سىبەرى ئەو ناوهش

جهسته‌ی شەكەت و ماندووى

لە ناو خوتىنا سور كراوه

سالار سىامەند عەبدوللا

Salar_902@yahoo.com

بگرین بگرین

موحسین شوانی

بگرین بگرین ... هه رهه مووتان

به کول بگرین !!

بؤيەهه ده رېانى خويىنى گەنجانى شارە كەم بگرین

بەلام توخوا بىتدەنگ بگرین

بى بابە پۇو

بى برا پۇ

بى رەنگ و بى پرسەي حىزب

نه بائەوان بەئاگايىن

لەخەوى پەخاموشى

باوهشى نىشتمانە

زامدارە كەي بن دەستى

چوار دوژمنى دل پەلەقىن

رۆژیکی پرلەستەم

ئەمرۆز لېرە

دەستىيکى رەش

چەند بە يىتىكى (حەممەد بەگى)

لە حەيران و بەستە يەكدا دەخنکىتىنى

تابلوڭانى شەھىد سەردار

بە بەرچاوى دۆست و دوژمن

دەدرىيىنى!

تەلى كەمانجە كەى دلزار

لە يەريقان دەقرتىنى!

گۆرەپانى فۇت بولە كەى

عازىز قادر دەررووخىنى!

خەوي شادى

منالانى شارۆچكە كەم

دەزرىيىنى!

دەرگاكانى باخچەي ساواو

قوتابخانە و

كتىبخانە دادەخات و

داراوداده و

زىزىزە كەى دەپسىيىنى!

بۈوكەشۈوشەي سەدان زەينەب

دهخنکینی!
 چ دهستیکه?
 ستهم دهکات?
 لهم دهفره هیمنهدا
 چ دلیکه رق وقینی دهبارینی
 گهنجانی شار
 بهبی تاوان تیزورده کات!؟
 ئه مرد لیره چل روحی کورد
 سه دبرین و سه دئازاروهه زارزامی
 بی ساریز کرد
 دهگای مالی چل کهسی گرت
 دهیان روّلهی بی باوک کرد
 دهیان ژنی بیوهژن کرد
 دهیان مالی
 پرگریان و پر قیژه کرد!
 دهشتی گه نم ..
 دهفری جو
 لهم سبهینه ئارامهدا
 به داسیکی نووک ژهراوی
 خهلتانی خوین و مهراج کرد
 که لله سه رو
 دهست ولاقی کورانی قهزای دروینه کرد!!

تیرۆریستیک

پرسه یه کی بۇناینه وە

لەسیزدەی پىنج

لە يە كىشە مەھى شوومى ئەمۇز

گەريانىيىكى لەناخە وە بۇ بازارگە و

قەرەچۈوغۇ وقەراج چىرىكەد

ئاخ ... پرسه یەك !!

من نازاڭم

لە كام پرسه فرمىسىكە كام بىارىتىم ؟!

من نازاڭم

سەرە خۆشى لە كام براو ...

كامە ھاۋىي و ...

كامە دۆست و كام ھە فال و

ناسىياو بىكەم ؟!

ناوى كامىيان

بۇناونىشانى شىعىرىي كماھە لېرىم

حەپە ساوم !!!

لە گۆرستان سەر لە گۆرپى

كام شەھىدى كارەساتى

دەستى رەش دەم ؟؟

ئەوە ھەزار بە جلى شىنى پۆلۈسە وە

بانگم دە كات

ئەی دراوسىّ ...

دەستم بىگەو تاپىتىكەوە

ئەشكى چاوى

منالە كانى رزگارى برام بسىرىن

دلىنيامە چاوهپروان

نوقلى ئىوارەيان بۆبەرین

فرەيدونىش وەك فريشته

جلى سپى بەبەرچاوى من پوشىوە

چەند فيكە يەك بۇرىزىبەندى

ماشىنە كان لىيەدات و

ئەنازانى ئەم لۇریيە مەرگى پىتىيە !

نەبەفيكەوە

نەبەتەقەوە

نەھەرەشە

ناسنامە كەي پىشان نادات

ئاي فرهيدوون

نەتەزازانى ئەم فيكە يە دوافيكە يە ئىتە خوت گۈز مە كە

لەسەرپىتىچى شوفىرە كان

ئىتە باڭى قەندۇوجومعەوزۇراب و

مولازم ئەياد مە كە !

كەي كاتى پشۇرى توپىيە

دوا پشۇرى توپىيە

لەباره گای پەورەدگار

لەباوهشى چەند حۆریەك کۆتاپى دى

موحومەد يش گەسکىكى بەدەستەو...

ھېيدى ھېيدى

عارەبانە كەھى شارەوانى

پېرىدۇوە لە كاغەزولەپاشماۋە

ئەونازانى تاقانە كەھى مام سمايىل

ئەمرۇدوا شەقامى شارە كەھى

پاك دەكتەوە !

ئىتىر گەسک وشۇستەوعەربانە

بەجى دىلى

ئەونازانى خۆى دەبىتە چەند پارچە يى

لەشەقامە شارە بى نازە كەھى خۆيدا

لەت لەت دەبى !!

ئەونازانى مام سمايىل بەبى رۆلە

بۆبەيانى پرسەيىكى بۆ دەگىرپى

لەود يۈدىوار

ابراهيمى كريكار

مارنجىكى توند گرتۇوە

بەدەم گۆرانى و خەندەوە

چاوه روانى تەواوبۇونى نىيۇرۇيە

تا پشۇويەك لەخانووە

کری یه که می بدم

دوو چای رهش وجگه ره یه ک

پیکه نینی چهند نو و کته یه ک

زور پهله هی بمو !

چون که واده هی لهدایک بمو نی

کور په یه ک نزیک بو ته و هو

پیش ئه و هی لهدایک بی ناوی ناب مو

(موحده مهد)

ئای نه بی زانی له جیاتی گهچ

مارنجه که می سوا غی خوین و

گوشتی لاشه هی خوی پی ده کات

موحده مهد دی چاوه روانی ش

به بی باوک هه تیو ده کات

هاوری ی گه ره ک

بوجیت هیشتن ؟

ئه هی هوگری بست به بستی

شوسته و کولان

خوش ویستی گه و ره و بچوو ک

دهم به نو کته هی پر پیکه نین

بوجیت هیشتن ؟

خوت و ووت

بوجهند روژی

سپیکاری ...

کریکاری ..

به جی دیلم

ئەجارەيان

فۆتبولیك و گۆرەپان و

یارىگايك دروست دە كە يىن!

بە يە كە وە

لە گەل گەنجانى نىيۇگەرەك

يارى دە كە يىن

تىرتىرقاقا

وپىد كە نىن

بەلام ئىستاپىكە نىنمان

بۇوبە گرىن

هاورىي گەرەك .

لەم لاشە وە

عەلى وۇھە ماروسالاڭ

بە كوردى وۇھە بىيە كى شېرە وە

بە دەم گاڭتە وە

بە مەرگ دەلىن مەرخە با

باسى كى كەم ؟

توان او احمد

کام سه رد و لکه‌ی دایکی شه‌هید

به گوییچکه‌تان بگه‌یه نم؟

کاکه عوسمان

چهند مه راقی ته قه و چه ک بووی

تۆمیوانی به رده‌وامی

پاسه‌وانی به رده‌رگای

باره‌گاکان بووی

حەزت دە کرد

بیکه‌یسیه‌ک بکه‌یتە شان

نە تدەزانی چه ک بقە‌یه!

چه ک دوزمنه

نە تدەزانی هەرئە و چە کە

چاره‌نووسی مەرگى تۆیه

کاکه عوسمان

ئیتردەرگای باره‌گاکان

چاوه‌روانی گە مە و فشەی تۆنا کاتن

تۆ ئیستا کە لە باره‌گای مە زنیکدای

ھۆش و بیبو ریزرو

جوانیت پى دە به خشى

کاکه سالار هە رچاوه‌ری ى

سەری مانگ بووی

تامووچهی شەش مانگ وەرگرى

بىدەي بەلانكەو دەسترازە

بەلام داخە كەم !!

نەمووچەونەلانكەونەدەسترازە

نەكۆپەو

نەگۈي بىستى گەغۇو

ووشەي بابه بۇوي

من دلنىام

مەرگى ئىيە

وانەيىكمان جوان فيئرده كەن

تاھەتايە ئەزىزەرى كەين

وانەي رىزوبرايەتى

دەست و دەم و پىئىنس و چەك

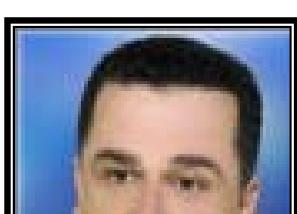
ھەئاراستەي دوژمن بکەين

جىاوازىمان وەلابنېيىن

تهبا و براتا سەرىزىن .

2007/5/17 مەخۇر

shwany@walla.com

هەنسکیاک بۆ مەخموور

سەرھەنگ خاموش

ئەمچارهیان

کەقدەرەچوو غم بىنى

تارای سەوزى بەھارى لادابۇ

خەرىيکى لاۋانە وھى

حەيرانىيکى نامۇ بۇ

بۆ دەشته كاڭى بە كاكىيە كەى من

لەگەر رۇوي وشكى بازارگە

گەردىلۇولى مەرگەم بىنى

مەخورىيش بەباوهشى خەزان

پرچى خەمى شانە دە كرد

دەستە رەش وچىلەنە كەى

ھەوگى حەمدەم بىنى

پشتىچنە سوورە كەى شازادو

شاڭلۇي خويىنى شەھيد بىنى

شىعزم بىنى چۈن دەگریا

فرمیسکە سورە كانى

لەرۇوي گەشى بىتلافە وھ

دەھاتنە خوار...

جەستەي شەھيد

پریسکه یه ک له گوشت وئیسقان و خوین بولو!!
 قه لابه رگی رهشی پوشیبورو
 ساباته کانی قه سرانیش
 گه لانکانی هه لچوهریبون
 شه پوله هیمنه کانی ده رمانوهش
 ده ستنویزی نویزی مردویان
 بوکوچه و کولانه کانی شار هه لدہ گرت
 ئه م جاره یان که هاتمه وه مه خمورو
 له ئه رشیفی یاده کامن
 ژیله موی چرۇی منداھیم و
 تەنافی گەرمى گەنجیم و
 سیللەی رەجمى پیریم
 هەموو بە یە کە و دە گریان
 چارۆگە رەشە کە داپیرەم بىنى
 له گوچانە کە باپیرەم ئالابۇ
 سەر دولكە مەرگیان دەھۆنیيە و ..
 مە خمۇرئەی بوکى بەھار
 ئەجاره یان ھاتووم
 لە رۆزى مەراسیمی مەرگ
 ئە لقەی خەمت لە پەنجە کەم
 ملوا نکەی خەزانى ئایاریش
 له گەردنت بئالیتىم ...

Xamosh_s@hotmail.com

ئەم دىيارى يە بەرنەوە

يوسف مەخمورى

ھەر دووينى بۇ زەينەفۇن و ئانا باسسى

بەبى مولەت

لە ولاتى من تىپەرىن

لە كۈرانى گات واند يەكى مەزن فيرىيۇن

بۇيىە كەم جارىيە سەرسامى

لە نەبەردى گەلە كەمىيەن رەوانى

مەكەدۇتى و ھۆلاڭىز و مەغۇل و تەتەر

بە ئەدەبىيەكى زۆرەوە بۇ سەرەتەرەتىت

كېنۇشىيان بىر

ئەي ستام

ئەي لاندى من

بىشىكە و لانەي بۇونە وەران

ھەزاران سال شىكەنلى

رەگ داكوتان و دادورى

بەباي جەھاالت و هيىزى شەمشەمە كۈيرەكان

قەت نالەرزى

ئەم كراسەي بۇ بالاى منتان دووريو

گەلى كورتە

مەزنييى من دانابۇشى

بىبەنەوە بۇ سەرەتك و پاشاكانتان

دلنیابن دهست رهنگینی لهوی دیاره

چونکه له بهر پیی ولاشم

بچووك دیارن بچووك دیارن

شهوی شارم ئامیزی بی ترووسکە يە

ووشەی هەلھاتن و داگىرسانى لى نايىسترى

چەند خاموشە چەند بی دەنگە

دلەكانى له خەو كەوتۇون

بىتخارپەنه بەبى رىتم ئاواز دەچىن

چەندسادەنە چەند بی سامان و كاسەنە

چاوهرىين كۆكى مەرگ واخەرىيکە تەواو دەبى

زۆر وريابن له بەستنەوهى پچراوه کان

لاشەلە كەلك كەوتۇوه کان بسووتىئىن

تاکەي شارم بەتارييکى بەجىدىلىن

بارگە بەشەو بېتچنەوه

دەرگای بەرۈومە كەنەوه

گەر پەنجەرە يە كمان بۆزۈورى بوى

ئەمجارەيان خانوو لهشوشە دارىيەن

نەبا چىتىر لەنىيۇ شاروو دەورو بەرى

تارييکايىي جىيى بىتتەوه

بلىيسەتان ھىىنڈىلەند بى

ھەموو دونيا له چواردەوريما

كۆبىتتەوه

yusifmerzani@yahoo.com

(مەرك)

بۇشەھىد فەرىدون عمر

زۇراب مەخۇورى

چىپكەم برام

گەلىيىك گەپام

لەسۆراغى تەرمى وونبووت

لەنيو ئىسىك و كەللەي سەرو

پىستى بىزلاو

لەكشت شويىنى لەسەر زەۋى

وسەربانەكان

لەقد دارود يوارەكان

پارچە پارچەي تەرمى كەوتۇو

لەسەر خاکى پەشى سوتاوا

تىكەل بېو بۇنى خويىن و

ئاڭرى گەشى سەرتەرمەكان

وينەيە كى ترسناك و

نامۆيى لى بەدى دەكرا!!

ئاي ...! ئەمە چ زولمىكە؟

چ رقىكە؟

ئەوەندە ئەستور لەخەلکى بى پەروبائى

بىتاوان و

ژيان سەختى كەم دەرامەت ،

دەرھەق دەكرى ؟!

ھەر بەدبەخت ورپەش و رووتە

بۇمۇوچەيەكى كەم بىزى و

بەرۋۇشەو لەبەردىگاو

سەرشەقام و نېيوبازگە كان

بەرنىشانىن

دللى دايىك و كەس كارى ئەم خەلکە

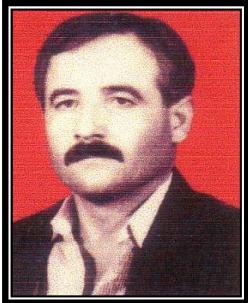
بۇدەسووتىينن ؟؟

لەتۆلەي چى

لەھەقى چى ؟

چاوى منالىھ بى نازەكان دەگرىينن ؟!

مەخموورە و شىوهن وڭريانى لىيەم دەھۋى

مەلائى قەراجى

چەند گۈل و خونچە و ھەرینەو
 كەوتۇونە لىيەرەو لەھۆى ..
 دوو سەد پەپوولە لەسۇوتان
 بەگېرى قىنى تۇنپەوى
 دووسەد گىانى نىيۇ بەھەشت
 كەوتۇونە شىرىين خەھۆى
 دووسەد بولبۇل دەنالىن
 دووسەد پۆرپۇر چەند كەھۆى
 شەپ خوازى تىيۇرەستان
 چىت لە گەنجام دەھۆى ؟
 شارەكەم خەلتانى خويىن
 دادو فيغانى دەھۆى
 لاشە بى سەر، سەر بى لاشە
 كەوتۇونە لىيەرەو لەھۆى !!
 دەست بى پىيىھ، بى بى دەست
 واى لەم تارىيەكە شەھۆى
 كۆرپەي بى نازى باوکەو

هه رچهند ده که م ناسرهوی !

ناله نال و گریانی

خوینی بابهی لیم ده وی

یاخوا تیز ریسته کان

وهک ئیوه کوسیان که وی

کاک خالیدی پرسگه

پرسهی شه هیدی ده وی

محمد وعه لی و عوسمان

که توونه لە سه ده وی

توان او سالارو هه ژار

پۆلە کەی ئىشکى شه وی

احمد و سالم برايم

بە جى ماون لە رە وی

کاک فرهيدوونى مرور

داواي پارچەي خۆي ده وی

نه وھي کاوه وبابانه

نه وھي کەي خە سرهوی

سەر كردهي كوردى دونيا

دەست و بردو پىشىپھوی

مالى كورد تېكەل بکەن

ھەتا کەي پرخەي خە وی

كورد بچىتە رىزگەلان

تاوی بۆخوی بسراهوی
 هه تاکهی ئەنفال بکریئن
 کورد کوشتن بە کۆمەلی
 لە سەر خاک و لە سەر ماف
 هه تاکهی تیزوریگری

گەرچى گرمەی تەقینەوهى
 تیزور دامرکى و كېبىتەوه
 هەربىلیسەی گپى کورد
 هەلچئە قولى
 وئەزىتەوه
 ئەشكى چاوى دايىكى دىلسۆز
 جەرگ و دل قرچايەوه
 پانە و پان جىهانى داگرت
 تامە حشەر ناكۈزىتەوه
 خويىنى ئالى
 لاوى هوشەند
 نەخشەي دايە دەشت و كىچو

دجله و فرات

به یه ک فر تۆفانی نوع نایشواته وه

تۆزو گەردی

رەنگى زەردی

کۆرپەساواي پاش باب

نزگەھی نازی گرانی

دەستى رەش نایسېرىتە وه

ئاهى گەرمى توندى سەختى

نەوبۇوکى پۇو باوه خوند

گۆشت و ئىسقان

بگرى ئەسووتى

بەردى رەق ئەتویتە وه

ئەمانە وىنەي پۈلۈك شەھىدى كىردى دە تىرۇرىستىيەكەي قەزاي
مەخموورن ، داواى لىبۇردىنىش لە خانەۋادى ئەو شەھىدانە دەكەين كە
وىنەكانمان دەست نەكەوت :

